

مروری بر روش تدریس نوین بر یادگیری هنر جوهای رشته نقاشی

علی افتخاری نسب

کارشناسی ارشد طراحی صنعتی دانشگاه آزاد تهران مرکز

چکیده

هدف اصلی این پژوهش مروری بر روش تدریس نوین بر یادگیری هنر جوهای رشته نقاشی می باشد. برای انجام این پژوهش از روش مروری کتابخانه ای استفاده شده است. هدف اصلی از آموزش، ایجاد یادگیری در هنر جوها است و این امر با عمل تدریس اتفاق می افتد. در روند تعلیم و تربیت، روش های تدریس به منزله ابزار کار می باشند و هر اندازه مربیان با روش های متفاوت آشنا شوند ابزارهای متفاوتی را در اختیار خواهند داشت.

با بهره گیری از مقالات کامل موجود در پایگاه های (Institute for Science Direct, Emerald, Oxford, Magiran) (Scientific information database) ISI (SID, scientific information) به مروری بر روش تدریس نوین بر یادگیری هنر جوها در بازه زمانی ۲۰۱۰-۲۰۱۵ پرداخته شده است. مقالات به دست آمده به روش آمار توصیفی و تحلیل محتوا دسته بندی و تحلیل شد.

از میان ۱۲ مقاله ی مورد بررسی، ۵ مورد از نوع مقالات پژوهشی، ۵ مورد به صورت مطالعات موردی در کشورهای ترکیه، آلمان، آمریکا، ژاپن و ایران و ۲ مورد به صورت مطالعات مروری، بررسی اسناد و داده های گذشته بود. محورهای اصلی مطالعات روش تدریس نوین بر یادگیری هنر جوهای رشته نقاشی بود.

نتایج تحقیق در روش های تدریس فعال بیشتر هنر جوها فعال هستند و استاد نقش راهنما دارد. هنر جوهایی که به طور فعال به یادگیری می پردازند نه تنها بهتر یاد می گیرند بلکه از تجربه یادگیری نیز لذت بیشتری می برند.

واژه های کلیدی: تدریس، روش های نوین، یادگیری، هنر جوها، خلاقیت، رشته نقاشی.

۱- مقدمه:

آموزش، پایه و اساس رشد و توسعه نیروی انسانی است. خلق یک نظام آموزشی که قابلیت تربیت افراد برای زیستن در جهانی متغیر را داشته باشد، از اولویت های مهم جامعه مدرن است. در این راستا، روش تدریس از دستاوردهای مهم علمی دهه های اخیر است که نقشی بسزا در کیفیت بخشی به امر آموزش داشته و پتانسیل بهبود نتایج یادگیری را به همراه دارد (الکاهتانی^۱، ۲۰۱۱). ظهور برخی شاخه های ناکارآمد نظام آموزشی متوسط، رشد نمایی فناوری و ضرورت نیاز به کارکنان ماهر و نیمه ماهر در صنایع، متولیان نظام آموزشی را بر آن داشت تا با لحاظ تغییراتی بنیادین در پیکره آموزش رسمی جامعه برای رفع این نیاز اساسی اقدام کند. تأسیس و فراگیر کردن شاخه های مهارت آموزی در نظام آموزشی یکی از نتایج این تصمیم است. آموزش فنی و حرفه ای در مقایسه با آموزش عمومی بسیار گران و هزینه بر است و مطالعات تطبیقی هزینه های این دو نظام، این دو مدعا را تأیید می کند (مورگیل و همکاران^۲، ۲۰۱۰).

روش تدریس مبتنی بر خلاقیت، اندک زمانی است که مورد توجه قرار گرفته است. اوج توجه به روش تدریس مبتنی بر خلاقیت پس از دهه ی ۱۹۸۰ بوده است. ولی بیشترین توجه به خلاقیت از حدود نیمه دوم قرن بیستم آغاز شده است. ج.ب. گیلفورد از پیشگامان پژوهش در زمینه خلاقیت بوده و پژوهش های زیادی را در این باره انجام داده است. در آغاز کار، تعاریف زیادی از سوی کسان زیادی درباره ی خلاقیت ارائه می شد و برداشت های متفاوتی هم از آن در میان بود. برای مثال، رابرت. ام. گانیه بر این باور بود که خلاقیت گونه ای از حل مسئله است (هافستتر^۳، ۲۰۱۲).

از شرط های دیگر خلاقیت و اثر خلاقانه، هدف داری آن است. بنا به گفته ی داستایوسکی، اینکه بگوییم انسان موجودی خلاق است، بدین معنا است که بگوییم تقدیر انسان تلاشی آگاهانه در حصول به یک هدف و اشتغال در مهندسی - یعنی ساختن مداوم راه های نوین - است. منظور از این گفته آنست که هر فرد خلاق، اثری را که می آفریند باید برای هدفی خاص باشد (چوان کونگ^۴، ۲۰۱۵).

این پژوهش نیز در این راستا و به منظور به کارگیری اصول الگوی دریافت مفهوم در طراحی و تهیه ی یک چند رسانه ای آموزش نقاشی برای هنرجوها و بررسی تأثیر آن بر یادگیری و یاد داری نقاشی در هنرجوهای صورت گرفت.

۱- آیا تدریس با استفاده از روش نوین بر یادگیری هنرجوها مؤثر است؟

۲- آیا تدریس با استفاده از روش نوین بر خلاقیت هنرجوها مؤثر است؟

۳- کدامیک از روش های تدریس در آموزش نقاشی بیشتر بکار رفته است؟

۴- کدامیک از فناوری های آموزشی در فرآیند تدریس نقاشی استفاده شده است؟

۵- آیا بین روش های تدریس آموزش تدریس نوین نقاشی در آموزشگاه های دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد؟

۲- مبانی و ادبیات نظری:**۱- روش تدریس:**

مجموعه فعالیتها و مراحل تجربی است که برای نیل به هدفی معین انجام می شود و بهترین روش روشی است که با صرف کمترین مدت و با توجه به امکانات موجود، بیشترین بهره و نتیجه را عاید گرداند. تدریس را سازمان دهی یادگیری دانش آموزان تعریف کرده و روش تدریس مجموعه فعالیت هایی است که با توجه به شرایط و امکانات موجود صورت می گیرد تا مساعدترین زمینه را برای پرورش و آموزش مؤثر و مطلوب فراهم سازد (حمیدی، ۱۳۹۰).

¹ Al-Kahtani

² Morgil et al.

³ Hofsteter

⁴ Chuan Kung

۲-۲- روش تدریس بصورت سنتی:

منظور از روش‌های تدریس سنتی روش‌هایی هستند که سابقه طولانی در نظام‌های آموزشی دارند و از دیرباز بکار گرفته می‌شده‌اند. در این روش‌ها از وسایل کمک آموزشی کمتر استفاده می‌شود. هر چند ذکر روش‌های مختلف در قالب‌های روش‌های سنتی و روش‌های جدید تدریس به هیچ وجه رجحان و برتری یک روش را بر روش دیگر مشخص نمی‌کند. تقسیم بندی روش‌های تدریس به سنتی و متداول دلیل برتری یک روش نیست بلکه هر روش در یک موقعیت خاص و با محتوا و شاگردانی خاص ممکن است کارآیی خاصی داشته باشد. روش‌های تدریس سنتی کاربرد طولانی‌تری در نظام‌های آموزشی دارند.

۲-۳- یادگیری:

یادگیری عبارتست از تغییر نسبتاً پایدار در احساس، تفکر و رفتار فرد که بر اساس تجربه ایجاد شده باشد. رفتارگرایی از قبیل جان واتسون و اسکینر سرشت انسان را انعطاف پذیر می‌دانستند و معتقد بودند که در رشد، یادگیری نقش اصلی را ایفا می‌کند، چنان که آموزش اولیه می‌تواند صرف نظر از آن چه کودک از استعدادها، تمایلات، علاقه‌ها، توانایی‌ها، نژاد و اجداد به ارث برده، او را به هر نوع بزرگسالی تبدیل کند (حمیدی، ۱۳۹۰).

۲-۴- روش‌های تدریس فعال :

تدریسی که در آن بر فعالیت شاگرد تاکید گردد تدریس فعال نامیده می‌شود. روش فعال روشی است که در آن دانش آموزان در جریان یاد دهی - یادگیری نقش فعالی بر عهده دارند. به بحث می‌پردازند، مسایل را حل و تمرین می‌کنند و با استفاده از راهنمایی‌های معلم به کسب تجربه می‌پردازند و به عبارتی تعاملی دو طرفه بین معلم و شاگرد وجود دارد. در روش‌های فعال معلم نقش راهنما و هدایت کننده را ایفا می‌نماید.

در حالی که در روش‌های غیر فعال وظیفه اساسی بر دوش و عهده معلم می‌باشد. شاگرد در جریان یادگیری نقش موثری خواهد داشت و در واقع مطالب مورد بحث را یاد خواهد گرفت. چرا که شاگرد خود تجربه می‌کند و در نتیجه تجربه در کار، تمایلات و اعمال او منجر به تغییر می‌گردد. روح روش‌های فعال تدریس با این نوع فعالیت از ناحیه شاگرد سازگار می‌باشد. در روش‌های فعال مهارت‌های ذهنی سطح بالا نظیر فهم، کاربرد، تجزیه و تحلیل، ترکیب و قضاوت و ارزشیابی تقویت می‌گردد. در این روش‌ها معمولاً روابط گروهی تقویت می‌گردد.

دانش آموزان در گروه‌های گوناگون فعالیت می‌نمایند و از طریق بحث و گفتگو و تصمیم‌گیری در خصوص مباحث با الگوهای رفتاری مناسب و مطلوب آشنا می‌گردند. علاوه بر مواردی که ذکر گردید معلم در این روش نقش تشنه کننده دارد نه نقش سیراب کننده. او ذهن را از تعادل و سکون و ارضای موجود خارج می‌کند تا خود فرد از طریق قانون طبیعی و اصل تعادل جویی به تعادل دست یابد. علاوه بر مواردی که ذکر گردید.

ویژگی‌های زیر را نیز می‌توان به روش‌های فعال نسبت داد در روش‌های تدریس فعال:

- قدرت بیان و استدلال شاگردان رشد می‌نماید.
- آموزش برای شاگرد دل‌چسب و لذت بخش می‌باشد.
- دانش آموزان در حل مسائل توانایی بیشتری پیدا می‌کنند.
- دانش آموزان از خود خلاقیت بیشتری نشان می‌دهند.
- مسئولیت پذیری شاگردان بیش تر می‌گردد.
- رشد شخصیت شاگردان از ابعاد متعدد مد نظر می‌باشد.

- دانش آموزان با یکدیگر همکاری و تعاون دارند.
- ارتباط بین معلم و شاگرد و شاگرد با شاگرد برقرار است.

۳- روش تحقیق:

در این پژوهش از روش میدانی و کتابخانه ای استفاده شده است؛ و با بهره گیری از مقالات کامل موجود در پایگاه های (Scientific, Institute for scientific information) ISI, Science Direct, Emerald, Oxford, Magiran (information database) SID به مروری بر روش تدریس نوین بر یادگیری هنرچوها در بازه زمانی ۲۰۱۵-۲۰۱۰ پرداخته شده است. مقالات به دست آمده به روش آمار توصیفی و تحلیل محتوا دسته بندی و تحلیل شد.

۴- یافته ها:

بر اساس یافته های این پژوهش آموزش با روش تدریس نوین در یادگیری مهارت و خلاقیت رشته نقاشی مؤثر است. سیستم های آموزش به کمک گروهی و مشارکتی در یادگیری سطح آموزش نقش بسزایی دارند. این سیستم ها در آموزش شخصی، گروهی و کلاس درس، آموزش از راه دور و نیز به عنوان ابزار کمک آموزشی کمک بسیاری را به آموزش گیرندگان و آموزش دهندگان ارایه می کنند.

آموزش به کمک مشارکتی می تواند به یادگیرنده در مورد موضوعات درسی آگاهی دهد، تمرینات و تجارب کافی در اختیار دانش آموز قرار دهد، فراگیر را درگیر فرایند یادگیری نموده و بالطبع یادگیری فعال آنان را موجب شود.

یکی از نتایج این تحقیق نشان داد بین میانگین های دو گروه از نظر آماری تفاوت معناداری وجود داشته و آزمودنی های گروه آزمایش که با شیوه مشارکتی مورد آموزش قرار گرفته اند یادگیری کلی و مفهومی بیشتری داشتند. بنابراین می توان گفت شیوه های یادگیری مشارکتی بیشتر از سنتی در یادگیری کلی و معنی دار مطالب درسی تأثیر دارد بدین صورت که طرفداران مکتب گشتالت معتقدند در یادگیری کلی همه اجزاء در یک طرح و زمینه قرار می گیرند و ارتباط آنها با یکدیگر مشخص می شوند و معلم نیز در جریان تدریس ابتدا مطالب درسی را بصورت کلی مطرح کرده و ارتباط اجزاء را با هم مشخص می سازد که این روند موجب یادگیری بهتر و فهم آسان تر مطالب خواهد بود.

شیوه یادگیری مشارکتی در مقایسه با روش یادگیری سنتی تأثیرات مثبتی در یادگیری حفظی مطالب آموزشی مطالعات اجتماعی داشته است در این شیوه یادگیری احساس یک پارچگی و رقابت زیاد منجر به تمرین و تکرار بیشتر شده و یادگیری سطحی را بهبود می بخشد یعنی اگر بر یادگیری از طریق تمرین و تکرار اصرار شود، آن مطلب به صورت طوطی وار آموخته خواهد شد. یافته های پژوهش نشان داد روش تدریس مشارکتی بر یادگیری سطحی و عمیق دانش آموزان مؤثرتر از روش تدریس سنتی است.

نتایج نشان داد دانش آموزانی که با روش مشارکتی در روش های آموزش نوین، آموزش دیده بودند در مقایسه با روش سنتی یادگیری بهتری داشتند.

۵- نتیجه گیری:

مهم ترین ویژگی این روش ها کمک به ایجاد و توسعه مهارت های تفکر و یادگیری در هنرچوها است که مشکل آموزشی کشور ما است و به نظر می رسد تا حد زیادی این مشکل از طریق تدریس با روش های فعال قابل رفع است زیرا نتایج تحقیقات انجام شده نشان می دهد، روش هایی که همراه با فعالیت بیشتر دانش آموزان باشند به رشد خلاقیت بیشتری می انجامند. خلاقیت یک توانایی همگانی است که هم ناشی از عوامل مختلف فردی و شخصیتی است و هم عوامل اجتماعی آن مطرح است. هر چند توانایی تفکر خلاق به طور بالقوه و به نحو فطری در انسان به ودیعه نهاده شده است، اما ظهور آن مستلزم پرورش آن است.

لذا دانش آموزان فعالانه تکنیک و خلاقیت را یاد می گیرند و آنها را در هنر نقاشی خود به درستی به کار می گیرند و به طور کلی همین نقش فعالانه دانش آموزان خود باعث یادگیری بهتر آنان می شود. در یک جمع بندی کلی و نهایی می توان نتیجه تحقیق را با پشتوانه پژوهش های قبلی به این صورت بیان کرد که یادگیری به روش تدریس نوین و خلاقانه به مراتب بهتر و بیشتر از روش سنتی بوده است.

منابع

۱. حمیدی، مریم (۱۳۹۰) بررسی و مقایسه تاثیر روش های مختلف تدریس هنر.
2. Al-Kahtani, S. A. (2011). Computer-Assisted language learning in EFL instruction at selected Saudi Arabian Universities: Progiles of faculty Unpublished doctoral dissertation, Indian University of Pennsylvania.
3. Burgin, M. (2015). Technology in Education. 29th ASEE/IEEE Frontiers in education conference. November 10-13.
4. Chuan Kung, S. and Chuo, T. W. (2015). Student perception of English learning through ESL/EFL websites. Teaching English as a Second or Foreign Language TESL_EJ
5. Dela Cal Fasoni, L. (2011). A technology to enhance teaching and learning Front row phonics:Acal filed test, Mal. California State University.
6. Kendra Sue, H. (2011). A descriptive analysis of a computer assisted instruction development english program. DAL-A 62/10, P.3283.
7. Fetsco, T & Mc clure, j. (2010). Educational psychology. New York: Allyn and BcomVolfulk, A. (2010). Educational psychology Boston: Allyn Bacon.
8. Hofsteter, Fred. T (2012), Multimedia literacy. NY: MC Grow – Hill.
9. Jones J. E. (2012), Computer Simulated Experiments in High School Physics and chemistry, Dissertation Theses.
10. Morgil Inci S., Yavuz O. O. and et al. (2010). Traditional and computer – assisted learning in teaching acid and bases, Chemical education Research and practice (CERP), ol. 6. No. 2, pp. 52- 63.
11. Ortiz, Alba. A. (2010). English language learning with special needs; Effective instructional strategies. Journal of learning disabilities. 30. 420-321.
12. Reamon, D. T., Sheppard, S. D. (2012). The role of simulation software in an ideal learning environment. Proceedings of DETC '97, 2012 ASME design engineering technical conferences..September 14-17, 2012, Sacramento, California.

Review of modern teaching methods on learning students painting

Ali Eftekhari Nasab

Master of Industrial Design, Islamic Azad University Central Tehran Branch

---

Abstract

The original target of this research is review of new teaching methods on learning students painting. To performance this research, it is used from Way Overview Library. Target the original from education, is creation learning at students and this order with action teaching happening. At teaching process, way of teaching is as tool of work and more teachers are familiar with way of different, they will have tools of different tool.

With Interest Conclusion from articles complete Available at Website by Magiran, Oxford, Emerald, Science Direct, (Institute for scientific information) ISI, (Scientific information database) SID has been ranged the review of modern teaching methods on student learning from 2015-2010. Articles were analyzed with the way descriptive statistics and analyze content.

Of the 12 articles studied, there were 5 cases of original articles, and 5 case studies in Turkey, German, America, Japan and Iran and two cases review study, review of past data. The main centers of modern teaching methods were on learning of painting students.

The results on active training methods Research are more students and Master role is to guide. The students who are active to Learning, not only single Better Memory but also enjoy from Experience Learning.

Keywords: teaching, modern methods, Learning, Students, creative, painting field.
